

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is f 5.00; voor de buitensteden f 6.00; franko door het geheele Rijk. Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

DINGSDAG. 28 MAART.

Advertentien van Zes regels en daar beneden worden tegen f 1.00 geplaatst; meer dan Zes regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 27 Maart.

De aangevraagde verhooging van de begrooting van Oorlog schijnt geen aanstoot te zullen lijden. Het zou niet wettig of wettig zijn, zoo men op dit oogenblik, om welke redenen dan ook, aan het departement van Oorlog onthieldt wat het meent te behoeven. Ongetwijfeld zou het ministerie onder hebben gehandeld, indien het, bij de beraadslaging over deze begrooting in het afgeleopen najaar, met de verhoogde behoefte ruiterslijk was opgekomen. Dat het zulks niet heeft gedaan, geeft geene reden om thans wat noodzakelijk is te weigeren, te minder, omdat vele der verhoogingen reeds toen als onvermijdelijk waren aangewezen door sommigen dierzelfde leden der Kamer, die toen, gelijk nu, geacht worden tot de oppositie te behooren. Intusschen, als wij hier van oppositie spreken, dan willen wij daardoor evenwel niet gezegd hebben, dat de oppositie zich tegen deze verhooging van begrooting zal aankanten. Wij verwachten veel eer, dat zij met algemeene stemmen zal worden aangenomen. De redenen van deze onze verwachting liggen voor de hand.

Is het te betwijfelen, dat de minister behoeft wat hij aanvraagt? Als men zich leenen wil tot haarkloverijen en woordenstrijden, dan kan men op grond van des ministers eigene woorden aantoonen, dat hij of vroeger te kort is gebleven aan zijn pligt of thans te veel vergt. Wat toch zegt de memorie van beantwoording? Dat het leger 12 miljoen noodig heeft om in de behoefte te kunnen voorzien. Desniettemin getuigt zij, dat men het leger zoo lang mogelijk heeft willen laten op het eindeijfer van 10 miljoen en 3 ton. Daarin is tegenspraak blijkbaar. Intusschen, die tegenspraak is niet anders dan een valbaar. Het is des ministers schuld niet, dat sinds 1848 de zucht tot bezuiniging vooral op de begrooting van Oorlog is gevallen, en dat zoo wel de meerderheid der Kamers als de publieke opinie op dat deel der begrooting groote sommen hebben willen bespaard zien. Het was schier eene onvermijdelijke noodzakelijkheid, dat toen voor een groot gedeelte werd toegegeven aan de onverstandige bezuinigings-zucht. Men kon zulks niet des te minder gevaar doen, dewijl wij toen in vollen vrede waren, de bezuiniging alzoo voor 't oogenblik het land niet bloot stelde aan onmiddellijk gevaar en de tijd gelegenheid zou weten te geven, om terug te komen op hetgeen gedaan was. Die tijd is nu daar.

Wel is waar er zijn eenige posten verhoogd, die in tijd van verzeerden vrede geene onmiddellijke uitbreiding zouden vragen, zonder dat vooraf het systeem van defensie berekend naar ons land en ons vermogen, grondig werd onderzocht en bediscussieerd. De minister doet die verhoogingen voorkomen als normaal en zegt daarom dat zijn departement 12 miljoen noodig heeft. Men moet daarbij niet uit het oog verliezen, dat de minister van Oorlog niet vrij is in zijn spreken. Hij zou wijs handelen, indien hij in de tegenwoordige omstandigheden eene buitengewone verhooging van het leger voor eene gewone en normale behoefte deed doorgaan. Elke buitengewone verhooging toch van het leger kan en zal ligtelijk aan de buitenlandsche mogendheden aanleiding geven tot het vragen van ophelderingen, die men liefst moet trachten niet uit te lokken.

Wat nu de vraag zelve betreft, of werkelijk de begrooting van Oorlog in tijd van vrede op f 12 miljoen moet worden gebracht; wij gelooven dat het oogenblik niet geschikt is, om haar in de Kamer te bediscussieeren. Waartoe zou thans eene discussie kunnen leiden over hetgeen wij met ons leger te doen hebben ten tijde van verzeerden vrede, nu wij niet den verzeerden vrede, maar de plaats daarvan een Europeeschen oorlog in 't gezicht hebben? Laten wij ten tijde van vrede voor de voordeelen van den vrede zorgen, maar laten wij thans, nu Europa van oorlog gaat, alle bezorgdheid aanwenden, om ons op toekomstige gevaren voor te bereiden.

Het is voor Nederland gunstig in deze aangelegenheid het voorbeeld van België te volgen. Ginds, gelijk hier, heeft men sinds 1848 op de begrooting van Oorlog miljoenen willen sparen. Maar men is sinds geëindigd met tot normaal cijfer der begrooting van Oorlog te nemen de som van 32 miljoen franken 's jaars. En als men daarbij nog de militaire pensioenen en andere uitgaven rekent,

die niet in België, gelijk hij ons, op de begrooting van Oorlog komen, dan klimt het cijfer, naar men ons verzekert, tot 36 miljoen franken. Nu willen wij niet zeggen, dat ook onze begrooting zoo hoog moet worden opgevoerd; ofschoon wij 't niet onopgemerkt willen laten, dat ons cijfer van 12 miljoen guldens in allen gevalle ver beneden het Belgische cijfer blijft, al nemen wij 't slechts op 32 miljoen franken.

Edoch, als wij op 't voorbeeld van België wijzen, dan willen wij dat slechts in zoo verre hebben nagevolgd, dat men voor 't oogenblik niet denke aan de voordeelen des vredes, maar aan de eischen des oorlogs. Wij verlangen dat Nederland zich voorbereide op de toekomstige gebeurtenissen en daarom aan het ministerie van Oorlog verleene wat het verzekert te behoeven, om voor de eer en de zelfstandigheid en de onafhankelijkheid van 't vaderland te kunnen waken.

Het voorname binnenlandsche nieuws, dat wij gisteren en heden, wij weten niet in hoe vele bladen, teruggegeven hebben gevonden, geldt de lotgevallen van de heeren predikanten te 's Hage, Bennink Janssonius en Koetsveld. De bladen, die er melding van maken, hebben allen geput uit een, wij weten niet welk, Haagsch weekblad; allen hebben echter, elk op zijne wijze, de feiten, medegedeeld door het weekblad, min of meer gevarieerd voorgesteld. Alleen de *Ysselbode* reproduceert de eigene woorden van het ongenoemde weekblad, om welke reden wij daaraan het kurieuze en uiterst leerzame verhaal ontleenen. Het luidt aldus:

»D^r. Bennink Janssonius, die op 10 Maart 1878 werd na de predikatie, in de consistorie, door drie groenen overvallen en rekenschap van zijne gehouden leerrede gevraagd.

»Het geschil zeer hoog loopende, heeft men de politie ingeroepen en zijn de acht groenen door vier politie-agenten de consistorie uitgezet.

»Onder de door hen gebezigde uitdrukkingen behooren deze:

»Wij zijn thans met ons achten, doch eene volgende keer zullen wij in grooten getale komen en u des noods het prediken beletten.

»O groene verdraagzaamheid, door uwen profeet verkondigd!

»Ds. van Koetsveld heeft ook al last van die snuiters gehad, doch hen door zijne satyrische behandeling overbluft.

»Op zekeren avond komen aan het huis van ZWE. drie heeren, vragende of ZWE. te huis was en dat zij kwamen om hem rekenschap van zijne laatste predikatie te vragen.

»Ds. van Koetsveld ontving hen zeer wellevend, presenteerde hun stoelen en goudsche pijpen, — de lievelingsuitspanning der groenen schijnt het rooken van grasgroene goudsche pijpen te zijn — en verliet hen voor een oogenblik.

»Weldra kwam ZWE. terug met twee bijbels belast, en sprak hen volgender wijze aan:

»Gij komt om rekenschap van mijne laatste leerrede te vorderen; ziehier de tekst derzelve en, — de twee bijbels openslaande, — ziehier de bronnen waaruit ik geput heb.

»De groenen grepen gretig naar de bijbels, maar och arme! de eene was in het Grieksch en de andere in 't Hebreeuwsch, waarvan zij geen jota verstonden.

»Toen zij dit verklaarden, gaf Ds. K. hun dit antwoord (deze les):

»Gij kunt dit niet lezen: welnu, neemt als gij wilt de boeken mee naar huis en leert 't, en als gij het kent, kom dan terug, om mij rekenschap mijner leerrede te vorderen.

»Tot slot voegen wij er nog bij, dat bij de intreerede van Ds. Zaalberg, onlangs te 's Hage beroepen, de kerk met militairen zal bezet worden, omdat drie groene dominés, even zooveel ouderlingen en zes diakenen protest tegen dat beroep hebben aangeteekend.

Aldus het treffende verhaal van het weekblad; en daar wij niet onbarmhartig willen zijn, zoo willen wij het

niet van alle aanmerkingen, waartoe het raamschots stof oplevert, vergezeld doen gaan, maar ons bepalen tot een paar vragen, doch die dan ook wel eene ernstige overweging schijnen te verdienen.

De orthodoxen ijveren, en te regt, tegen alle vervolging om des geloofswille. Met welken uitslag? Dat hunne aanhangers, waar zij er de magt toe hebben, als in de Trans-Vaalsche republiek, den oorlog verklaren aan alle andere godsdienstige gezindten dan de hunne, en dat weer anderen van hunne aanhangers een met hen, in zake van godsdienst, verschillenden predikant op zoo onzachte wijze tot rekenschap en verantwoording roepen van de door hem verkondigde leer, dat hij tegen de dreigende gevolgen van hunnen geloofsijver zich door politie-agenten in veiligheid moet stellen. Nu vragen wij: 1°. Zou het ijveren der orthodoxen tegen geloofsvervolging wel opregt gemeend zijn? 2°. Is het niet, alst de tijd weer aanstaande is, dat de Protestant, als vroeger wel eens plaats had, met een pistool gewapend ter kerke verschijnen zal, om aan de taal van den hem mishagenden predikant voor goed een einde te maken? Zoo veel is reeds zeker, dat aan de uitoefening van het beroep van predikant nu reeds zeer »eigenaardige» gevaren verbonden zijn.

Naar aanleiding van hetgeen ten huize van den predikant Koetsveld voorviel, ook eene enkele vraag. De drie orthodoxe heeren, die hem kwamen bezoeken, wilden van hem rekenschap en verantwoording hebben, betreffende eene door hem gehoudene preek. Die eisch was volstrekt onbillijk; immers, volgens dat ongelukkige protestantsche beginsel van het vrije onderzoek, dat den Nederlander een veel hoofdbreken bezorgt, mag een elk die hij wil spreken naar zijne individuele overtuiging en gelooven wat hij wil. Des heeren Koetsveld preekte om te preeken wat, en zoo als het hem goeddacht, was dus boven allen kijf. — Had hij echter daarom in alles en ten einde toe in alles gelijk? Ongetwijfeld; zijne handelwijze tegenover de drie bezoekers moge »satyriesch» geweest zijn; hij hebbe hen daardoor »overbluft»; — zijne handelwijze schijnt ons echter, en hier komt het op aan, geheel konform aan de protestantsche beginselen.

De bezoekers vroegen hem rekenschap, en hij toonde zich bereid die te geven. Dienvolgens haalde hij een grieksch en een hebreeuwschen (?) Bijbel voor den dag. Toen echter de heeren daarop verklaarden die talen niet magtig te zijn, toen verklaarde hij hen inkompetent om over den Bijbel te spreken. Dat was zeer goed gezeen. Want wat heeft eene vertaling te bedniden, als over de eentheid der overzetting kan getwist worden? Maar wat wordt er evenwel van het protestantsch beginsel, wanneer zij, die den Bijbel slechts in hunne moedertaal kunnen lezen, daartoe, en tot hare uitlegging en verklaring inkompetent zijn? Indien de zoodanigen, dat is bijna al de Protestanten, daartoe inkompetent zijn, waar blijven dan die fraaie beginselen, van welke de eerste hervormers uit zijn gegaan en die de ontwrichting der christelijke wereldorden gevolg hebben gehad? Een van beiden: de heer Koetsveld had tot zijne bezoekers moeten gezegd hebben, of: wij zijn Protestanten; hebben dus geene gemeenschappelijke belijdenis, maar slechts individuele meeningen; gij zijt niet van mijne meening; ik mogelijk niet van de uwe — en daarmee uit; of: gij komt mij rekenschap vragen, maar gij hebt daartoe het regt niet; want slechts aan enkelen is het gegeven den Bijbel te verstaan en uit te leggen en zijnen zin te bepalen, aan hen namelijk, die de schriften in de oorspronkelijke taal kunnen lezen. ... Maar zou dat laatste maar niet veel van eene meedogenlooze foppaadje gehad hebben?

Het kardinale twistpunt tusschen de tegenwoordige Protestanten springt intusschen uit het meegedeelde verhaal helder te voorschijn: de orthodoxe Protestanten eischen, des noods met den sterken arm, dat de predikanten preeken naar hunnen zin; de meeste predikanten verzetten zich daartegen, des noods door de politie ondersteund, en willen slechts naar hunnen eigen zin preeken. Een ieder wil dus zijn zin hebben. En daar nu het Protestantismus geenerlei gezag kent of erkent en niemand het regt heeft van den anderen onderwerping te vorderen, zoo is het niet te bepalen, waarop de thans

zeo hevige strijd van al die eigenzinnigheden moet uitloopen.

Uit een dubbel oogpunt beschouwd, namelijk uit dat christelijke kunst en bovenal uit dat der waardigheid van de Kerk werd sinds lang in de misgewaden en de daarbij behorende sieraden eene hervorming gewenscht, ten einde ze meer in overeenstemming met de kerkgebouwen zelve te brengen, wier herstelling alom in Frankrijk onder den invloed van ernstige archeologische studie plaats heeft. Men kan dit streven, dat, schoon moeijelijk, want het betreft hier oude gewoonten te laten varen, steeds meer en meer veld wint, een terugkeer tot de middeleeuwsche misgewaden noemen; immers in dien tijd, waarin tot verbazing van het nageslacht, die prachtige kerken gebouwd werden, welke ten aanzien harer bouwde de volgende eeuwen tot op onze dagen voorlichtte, in dien tijd zal ook ontwijfelbaar de ware en edelste smaak tevens voor de inwendige versiering er van zich ontwikkeld hebben.

De behoefte tot zulk een terugkeer is voorzeker door velen voorlang gevoeld geworden; desniettemin worden tot dusverre de praktische pogingen te dierzake met zeer gering gevolg bekroond. Het is dan ook moeijelijk uit den handel de eenmaal aangenomen modellen der misgewaden te verdringen, terwijl het in de meeste fabrieken van Frankrijk minder aan bekwaam dan wel aan smaakvolle of wetenschappelijk gevormde teekenaars ontbrak. Nu en dan lezen wij bereids in uitsluitend kerkelijke bladen eenige woorden van goedkeuring en aanmoediging; de stemmen van eenige hooge geestelijken waren reeds gewonnen en lieten zich gunstig hooren, toen eindelijk de Hoogwaardige bisschop van Parijs en besluit nam een luid en duidelijk zich ter gunste dier hervorming verklaarde zoodat thans bereids een niet gering getal Fransche prelaten zijn toegetreden. Die hervorming heeft blijkbaar niet slechts haren grond in het kunstgevoel van eenige dat vak beoefenende kunstenaars, maar schijnt inderdaad uit den schoot der Fransche geestelijkheid ontstaan te zijn die, behoefte aan verandering en verbetering gevoellende, overhelde tot die oude gewaden, welke in de XVI eeuw, namelijk door de zich toenmaals uitbreidende orde der Sociëteit Jezus, gekozen en aangenomen werden.

Thans hebben zich bereids, onder de bescherming van genoemd patronaat, vele kunstenaars aan 't werk begeven. Het belangrijkste was, vooreerst de stof zelve af te keuren, die, zonder eigenaardigheid en harmonie van teekening evenmin als in kleur, inderdaad meer tot tapijten, meubelovertrekken en behangsels van gezelschapszalen, dan tot heilige priestergewaden en altaarsieraden geschikt schijnen. Voornamelijk heeft men eenparig het stijve doek afgekeurd, waarmede gewoonlijk het misgewaad gevoerd wordt, en waardoor de priester bij elke kniebuiging, als onder een zich verheffend dak bedekt wordt. Hetzelfde is het geval met den kelkdoek, die door zijne stijfheid niet minder ongeschikt is. Maar het voornaamste is de verandering der stof en teekening, die trouwens beter beschouwd dan beschreven kunnen worden.

Beproeven wij het niettemin met een misgewaad, dat onlangs werd ten toon gesteld alvorens men het naar zijn bestemmingssoort verzond ('t was voor den Bisschop van Straatsburg bestemd). De kunstenaar, die daarvoor de teekening geleverd en de uitvoering bestierd had, is een Duitscher; Andreas Kreichgauer, de ijverigste onder zijne medearbeiders in die hervorming, en bereids voor lang deswege gunstig bekend; wij noemen hier ter bevestiging den Eerw. Pater Martin, den geestelijken schrijver van het uitmuntend werk over de glasmuren der kerk te Bourges, wijsers den bouwmeester Leissus, wiens kundige hand de herstelling van Notre-Dame en der Heilige Kapel is toevertrouwd; en niet minder den Eerw. pater Châble, den onvermoeiden directeur der Duitsche missie, die met den schrandersten ijver eens kunstkenner die hervorming tracht uit te breiden.

Reeds voorleden kersmis leverde Kreichgauer voor den Bisschop van Straatsburg een prachtige mijter af, die buitengemeen veel bijval vond en op dien feesttijd diende. Het daarbij behoorend misgewaad is nu eerst gereed en wel waard dat daarvan eenige woorden gezegd worden. De stof is van prachtig wit met goud doorweven, zijden damast, bezaaid met karmozijne hoogroode schijlen, waarin gouden vogels, dubbele adelaars gelijkelijk geborduurd zijn. Het kruis is gevormd van een prachtig gemaakte van gouden bladeren, vermengd met groen lofwerk; hetzelfde borduursel is op het voorste gedeelte. Te midden van het kruis is een als tapijtwerk uitgevoerd medaillon, het borstbeeld des Heilands voorstellende, die de rechterhand zegenend opheffende, de linkerhand op den Bijbel laat rusten. Stool en manipel zijn smal en eindigen in eene gouden franje met kwasten en zoogenaamde troetels vermengd; zij zijn in overeenstemming in teekening en borduurwerk met het misgewaad, en zulks is ook het geval met de overige tot de dienst der Mis behorende voorwerpen.

Men vergelijke nu deze, trouwens onvolledige schets met de gewone moderne kerkgewaden enz. om het onderscheid en de overwegende schoonheid er van te bemerken. De

prijzen zijn daarbij niet beduidend hooger, en worden natuurlijk naar de mate of meerdere kostbaarheid der gewaden berekend. Wij maken van de geleendheid gebruik den ijverigen kunstigen Kreichgauer den nabijgelegen landen aan te bevelen. Maar wij vernemen is hem bereids door een der hoofdkerken van Keulen eene bestelling opgedragen.

Z. M. heeft 1°. benoemd tot lid der komm. van adm. over het burg. en mil. huis van verz. te Groningen Jhr. Mr. J. W. J. de Marées van Swinderen; 2°. benoemen verleend aan de herw. heeren: Reimerus Daalen, desservant der succursale kerk Bocholtz (Limburg), ten bedrage van f593; E. C. Kirch, pastoor van de H. Willibrordus kerk te Leeuwarden, ten bedrage van f600.

De *Echo Universel* deelt den navolgenden canard mede: Wij vernemen, dat de voordragt is gedaan om den heer Louis Drucker tot ridder van de orde van den Nederlandschen Leeuw te benoemen, ter belooning van de wanhopige verdediging van de conversie-wet, waarmede hij de kolommen van de *Amsterdamsche Courant* heeft verrijkt.

Op het beklag van E. Glaser, dezer dagen door het *Handelsblad* en den *Echo Universel* in zijn geheel medegedeeld, is door den minister van koloniën besloten: »de beschikking aan te houden tot de ontvangst van ophelderingen van den Gouv. Gen. van N. I., welke met den eerst vertrekenden landpost zullen worden gevraagd.» Hoe nu; weet de minister niet wat er ten aanzien van den adressant is voorgevallen te Batavia, of zocht hij weder naar schuld?... Immers ontvangt de minister iedere maand mededeeling van de besluiten door den Gouv. Gen. genomen, vergezeld van uitvoerig berigt omtrent de redenen tot iederen eenigzins opmerkelijken maatregel. Bovendien is het beklagde besluit, blijkens het adres, met redenen omkleed en overgelegd, Mitsdien moet de minister geacht worden volkomen in staat te zijn, te beoordeelen, of de handelingen van den Gouv. Gen. ten deze, al dan niet behooren goedgekeurd te worden, en of ten deze al dan niet behoort herstel verleend te worden.

Er is meer: het beklagde besluit werd genomen den 27 Mei 1853: dus heeft de minister er kennis van bekomen met de mail van Augustus 1853: het zij gevraagd, of de minister toen in het besluit heeft berust, dan of hij een besluit van den aard als het onderwerpelijke zijner aandacht niet waardig achtte? (*Grondw.*)

Wij vernemen, dat namens Z. H. de Paus, door den nuntius te Parijs, aan den heer Lightenvelt, afgezant der Nederlanden aldaar, het grootkruis der orde van den H. Gregorius is overhandigd, vergezeld van eenen vlijenden brief, uit erkentenis voor de in kerkelijke zaken bewezen diensten. (*N. B.*)

Men leest in de *Nieuwe Rotterdamsche Courant*:

Wij ontvangen heden uit Triest eene dépêche met berigten uit Batavia, loopende tot den 9 Februarij; zij behelst geen staatkundig nieuws, doch houdt nopens de handelsbeweging het volgende in:

Koffij opgeruimd; 3000 pic. Pamanoean werden tot f27 gedaan. Te Samarang is een restant van 350 pikols tot f26 verkocht en te Sourabaya vonden 4200 pikols tot f26 a f26½ koopers.

Suiker stijgende; 5000 pikols zijn bij kleine partijtjes tot f11½ voor N°. 16 gedaan. Te Samarang werden verkocht 3400 pikols tot f11½ voor N°. 16 en op levering 5000 pikols tot f11½ met voorschot en 2000 pik. tot f11½ zonder voorschot, terwijl te Sourabaya 14000 pic. zijn omgezet tot f11½ voor N°. 16.

Rijst zonder voorraad. Voor eene kleinigheid blanke Java is f150 per koijang betaald.

Peper niet voorhanden; kleinigheden worden op f20 gehouden.

Gom Elasticum f48 met koopers, maar zonder aanvoeren.

Gom Damar op f35 behouden.

Vrachten lager; voor Suiker f110 à f115.

Aangekomen Schepen vóór 9 Februarij: *Madura*, T. Drayer; *Margaretha Johanna*, M. Schou; *Azia*, C. Abrahams Jr.; *Generaal baron v. Geen*, C. Rotgans; *Gertrude*, Lourens; *Macao*, A. L. Hoffman; *Laura en Adele*, K. L. Zwart; *Adolf v. Nassau*, D. Doornbos Borchers; *Admiraal Piet Hein*, J. van der Linden; *Polux*, Kooy; *Admiraal Jan Evertsen*, Kuiper; *Wassenaar*, Hofstee; *Echo*, de Lanoy; *Dorothea Henriette*, Smit; *Joan Melchior Kemper*, J. D. Schaaf.

STATEN-GENERAAL.

TWEDE KAMER.

Zitting van Zaterdag 28 Maart.

In deze zitting zijn de acht wets-ontwerpen tot vereeniging van onderscheidene gemeenten behandeld. Over de wets-ontwerpen in het algemeen, hebben de heeren van Lynden, Schimmelpenninck van der Oije, de Kempenaer, van Nispen van Sevenaer, van Rappard, Mackay, van Nispen van Sevenaer, van Lynden, de Kempenaer, Schimmelpenninck van der Oije en de Minister van Binnenlandsche Zaken deel namen.

In den loop der beradslaging over het eerste wets-ontwerp tot vereeniging der gemeenten Valburg en Doenen en Wofferen, is artikel 8, op een amendement van den heer van Asch van

Wijk, door den Minister van Binnenlandsche Zaken aldus gewijzigd, dat in plaats van de oorspronkelijke redaktie gelezen worde:

„De belastingen, welke bij de afkondiging dezer wet in elk der beide gemeenten worden geheven, kunnen tot en met den 31sten December 1855 ten behoeve der vereenigde gemeenten worden ingevorderd.”

Dezelfde verandering is in het artikel van gelijkluidenden inhoud, voorkomende in de overige wets-ontwerpen, gebragt. Het wets-ontwerp, alsmede het volgende tot vereeniging der gemeenten Laren en Verwulde, is met algemeene stemmen aangenomen; over dat tot vereeniging der gemeenten Echeld en IJzendoorn heeft eene beradslaging plaats gehad, waaraan de heeren van Rappard, Mackay, van Nispen van Sevenaer van Lynden, de Kempenaer, Schimmelpenninck van der Oije en de Minister van Binnenlandsche Zaken deel namen.

In stemming gebragt is dat wets-ontwerp met 30 tegen 29 stemmen verworpen.

Tegen hebben gestemd de heeren: Groen van Prinsterer, Blanpot ten Cate Elout van Soeterwoude, Bots, Schimmelpenninck, van Foreest, Hoffmann, van Asch van Wijk, van Nispen van Sevenaer, Slicher van Domburg, Streng, Roelofs, van der Poel, Wintgens van Rappard, van Lynden, Hengst, van Deinsse, Heemskerk, van Akerlaken, Sleeswijk Vening, Mackay, van der Bruggen, Schuurbeque Boeije, Bieruma Oosting, van Reede, van Oudtshoorn, van Goltstein Donker, de Kempenaer en de Voorzitter.

Het wets-ontwerp tot vereeniging der gemeenten Beek en Schardam, is na eene woordenwisseling tusschen de heeren van Akerlaken, van Heiden Keimstein en den Minister van Binnenlandsche Zaken met 59 tegen eene stem, zijnde die van den heer van Lynden, aangenomen.

De wets-ontwerpen tot vereeniging der gemeenten Leimuiden, en Kalslagen, en tot die van Avenhorn, Groothuizen en Scharwoude; zijn achtereenvolgens eene beradslaging met algemeene stemmen aangenomen.

over het wets-ontwerp tot vereeniging der gemeenten Heerhugowaard en Veenhuizen hebben de heeren van Lynden en de minister van Binnenlandsche Zaken het woord gevoerd, waarna het in stemming gebragt met 39 tegen 21 stemmen is aangenomen. Tegen hebben gestemd de heeren van Goltstein, Groen van Prinsterer, Elout van Soeterwoude, Schimmelpenninck, van Foreest, Hoffman, van Asch van Wijk, van Nispen van Sevenaer, Meussen, Streng, van der Poel, van Rappard, de Lom de Berg, van Lynden, Hengst, van Deinsse, van Akerlaken, Mackay, van der Bruggen, Schuurbeque Boeije en van Reede van Oudtshoorn.

De Kamer heeft daaronder in behandeling genomen het wets-ontwerp tot regeling van het pensioen der militaire leden van het Hoog Militair gerechtshof, dat, na eene korte discussie, waaraan de heeren de Poorter, van Akerlaken, Mackay, en de ministers van Marine en van Oorlog deel namen met 41 tegen 20 stemmen is aangenomen. Tegen hebben gestemd de heeren de Poorter, Blijnders, Zylker, Storm, Blapout ten Cate, Elout van Soeterwoude, Westerhoff, van Wintershoven, van Asch van Wijk, Jespers, van Nispen van Sevenaer, Meussen van der Poel, Thorbecke, de Lom de Berg, Hengst, van Hoëvell, van Akerlaken, Mackay en van Eck.

De commissie voor de verzoekschriften heeft aan het einde der vergadering nog omtrent een aantal adressen verslagen uitgebragt, met welker conclusien, strekkende om sommige dier stukken ter griffie neder te leggen, en omtrent enkele over te gaan tot de orde van den dag, de Kamer zich achtereenvolgens vereenigd heeft.

In deze zitting zijn ingekomen: 1°. een wets-ontwerp strekkende tot verklaring van het algemeen nut van den aanleg van een spoorweg van de Belgische grenzen in de richting van Antwerpen langs Roosendaal tot aan het Hollandsch Diep bij Roodevaart met eenen zijtak van Roosendaal tot Breda; 2°. een wets-ontwerp tot vaststelling van de raming van uitgaven wegens verstrekkingen voor het Departement van Oorlog voor 1854; 3°. een afschrift der door de Algemeene Rekenkamer afgesloten rekening van ontvang en uitgaaf van het bijzonder fonds tot voldoening der uitgaven, voortvloeiende uit de kolonisatie van behoefigen in de koloniën der Maatschappij van Weldadigheid over 1852, met eene nota van toelichting, welk stuk ten aze van onderzoek verzonden is naar eene commissie van vijf leden bestaande uit de heeren: Dirks, Ter Brugge Hugenholtz, van Lynden, Jespers en de Lom de Berg.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIS, 26 Maart. Algemeen is het gerucht in omloop en wint steeds meer veld, dat er in de Zwarte Zee een treffen heeft plaats gehad tusschen een divisie der Russische vloot en eenige stoombooten der vereenigde eskaders een Turksch konvooi geleidende. Dit treffen zou geschied zijn ter hoogte van Battum. Wij echter alle bijzonderheden omtrent deze schermutseling ontbreken en er geen sprake is geweest van een nieuw Turksch konvooi, dat geëxpedeerd moest worden, bestaande er genoegzame grond om het gevecht in twijfel te trekken, althans voor onnaauwkeurig te houden. In de jongste berigten uit Konstantinopel wordt ten overvloede niets van het voorval gesproken.

— Over Marseille zijn tijdingen uit Konstantinopel ontvangen.

Het verbond tusschen Frankrijk, Engeland en Turkije is den 12 door den Sultan geteekend.

Onder de aan de Christenbevolking verleende concessien merkt men op het regt van eigendommen te mogen bezitten. De firman betrekkelijk deze concessien zal afgekondigd worden, zoodra de Fransche en Engelsche in Turkije zullen zijn aangekomen.

De op Maltha ontschepte troepen van het Engelsche expeditieleger hebben last gekregen zich onmiddelijk naar de Dardanellen te begeven.

Het paleis der Russische ambassade te Konstantinopel

Innooeding van gemeenten door de Bonds- en Provincie-
 Regeringen te maken tegen Raad van State en de
 Heeren Binnards is van Delft naar Hannover ver-

Poolische Tarwe bij gerijven als Voren; witte merkelyke la-

De markt sluit na eene merkbare neiging van achteruitgang
geboond te hebben, in meest alle fondsen, slechts weinig
lager dan te gisteren, daar er laatste verscheidene koop-
ders in werden geëffektueerd.

Reed. *Fin. Rec. G. A.* Beleming 3 pSt., Prélouange 1 pSt.
Diskonto 8 pSt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m. f. 55½	Livorno	2/m. f. 37½
Bordeaux	2/m. . 55	Napels 81
Madrid	3/m. . 240	Petersburg 1.50
Cadix 240	Weenen	6/w. . 24½
Seville 237	Augsburg 35
Bilbao 238	Frankfort 98
Lissabon 40½	Hamburg	2/m. . 55½
Porto 40½	London	2/m. . 11.50
Genoa	2/m. . 45½	Rotterdam 1

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 25 Maart. Belg. leen. 2½ pc. 4½, 1½10, 1842 4½ pc. 80½, 1852, —, Spanje 1—3 pc. 16½; Binnel. 3 pc. 32½; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 57½.

PARIS, 25 Maart. Fransche 3 pc. 63.95; 4½ pc. 91 20; Bank-Aktien 2640; 3 pc. Spanje 33; id. 1 pc. —; 4½ pc. Rusland —; Met. 5 pCt. —; Rom. Leening 1850 81½.

LONDEN, 25 Maart. Consols 88 a —; 3 pc. Spanje buit. 35½ a —; 1 pc. dito 17½ a —; Comité-Bewijzen 3½ a —; Passive 3½ a —; Rusl. 5 pc. 83 a —; 4½ pc. dito 73 a —; Holl. 4 pc. 82 a —; 2½ pc. 52½ a —; Braz. 95 a —; Peru 4½ pc. 56 a —; Gren. uitg. 5½ a —; id. werk. 17½ a —; 3 pc. Mexiko 22½ a —; 4 pc. Portugal 33 a —; Ecuador 3½ a —; Wissel op Amst. —; Parijs —; Hamburg 3 m. —.

BERLIJN, 25 Maart. 3½ pc. Pruisische Staatschuld —; 4½ pc. Rusland 72; 5 pc. 82; Wissel op Londen 3/m. 6 Th. 14; Parijs —; Amst. 140½; Ween. —; Petersb. 94½p.

HAMBURG, 25 Maart. Spanje 3 pc. 30; id. 1 pc. 15½; Rusland 5 pc. 79½; Wissel op Londen 3/m. —; Amst. —.

FRANKFORT, 25 Maart. Met. 5 pc. 57½; 3 pc. Spanje binnel. 31½; id. 1 pc. 16½; Wissel op Londen 3/m. —; Amsterdam 100½; Parijs —; Weenen 15½.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

HELVOET, 26 Maart. S. H. Hazewinkel, Meika, Triest. BATAVIA, 9 Febr. M. Schou, Margaretha Johanna, Amst. - C. Abrahamsz Jr., Azia; id. - J. Rotgans, Generaal Baron van Goen, id. - J. C. Schaaf, Joan Melchior Kemper, Rott. - T. Draijer, Madura, id. - J. Lourens, Gertrude, id.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

PADANG, Anna en Christina, J. C. Joon: 2089 b. Koffij, Gebro. Hendrichs en Co.; 2418 z. dito, James Barge; 382 sch. Tin, N. H. M.; 1340 b. Bindrottingen, Order.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 27 Maart in lading naar:

Keulen H. J. Wilson, Rijn en Amstel. Ludwighaven, Manheim & Heilbron. P. Kuhnle, Ninia. Frankf. & Coblenz Wilh. Plaff, Frankf. No. 7. Urdingen J. Prenger, Vier Gebroeders. Weesl J. Beijer, Jonge Wilhelmine. Heilbron G. A. Mussig, Stolzfelfeld. Rijnhooge KEULEN 25 Maart 7 vt. 7½ dm.

Advertentiën.

(2413) Heden beviel van een welgeschapen ZOON, J. M. TOMAS, hartelijk geliefde Echtgenoot van ROTTERDAM, A. M. J. VERMEULEN, 25 Maart 1854. Chir.

Algemeene kennisgeving.

(3856) Heden overleed alhier in den ouderdom van ruim 47 jaren, na voorzien te zijn geweest van de H. H. Sacramenten der stervenden, de Zeer Eerwaarde Pater ADRIANUS HOFLAND, Pastoor der R. K. Kerk Mozes en Aaron.

AMSTERDAM, den 23 Maart 1854.

(3850) Heden overleed in den ouderdom van ruim 74 jaren, de Heer JOANNES FRANCISCUS VAN COOTH, sedert 24 Mei 1797, Makelaar hier ter stede, diep betreurd door zijne naaste betrekkingen.

Wed. J. F. VAN COOTH, LANTMAN.

A. B. VAN COOTH.

Wed. C. J. VAN COOTH, FOCK.

Denige en algemeene kennisgeving.

Volgens laatste wilsbeschikking van den overledene worden geene uiterlijke teekenen van rouw gedragen.

(3851) Heden overleed tot onze innige droefheid, na voorzien te zijn van de Genademiddelen onzer Moeder de H. Kerk, onze geliefde oudste Dochter PETRONELLA PAULINA VAN DER HEYDEN, in den ouderdom van ruim 41 jaren.

Allen die de overledene in haren vreedzaam levenswandel gekend hebben, zullen beseffen, dat wij in hare liefdevolle dochter verliezen.

Oss, 23 Maart 1854.

A. J. v. d. HEYDEN, G. VERHOEVEN.

TE HUUR:

Om met 1 Mei e. k. te aanvaarden, een zeer net en wel ingerigt **HEERENHUIS**, met **Tuin**, gelegen in het aangenaamste gedeelte van Boxmeer, pr. N.-Brabant.

Men vervoegte zich om nadere inlichtingen met *franco* brieven aan het Postkantoor aldaar, onder Letter S.

(3859)

Te IJsselstein.

Door uittreding van zaken en vertrek naar elders te Huur, een kapitaal **WINKELHUIS**, waarin **Tabaks- en Kruideniers-Affaire** wordt uitgeoefend, met den Opstal der Winkel en daarbij behorende Gereedschappen; te aanvaarden 15 April 1854. Adres *franco* bij den Heer J. B. VAN SCHERPENZEEL aldaar.

Rheumatische Lijders

kunnen genezen worden, en wel bijzonder wanneer de kwaal bij den lijder eene gevestigde plaats heeft ingenomen.

Het is de pligt van een Christen, om de lijdende menscheid te hulp te komen, waar men dit kan doen, en daarom gelieve zij, die aan die kwaal lijden en er van willen genezen worden, zich met *franco* brieven te adresseren, onder letter B. aan den Uitgever dezer Courant. Voor de onkosten behoeft men niet af te schrikken. (3857)

STOOMBOOT-DIENST

tusschen

Zierikzee en Rotterdam,

en tusschenliggende plaatsen en veeren;

DIRECTE VAART MET DE

STOOMBOOT STAD ZIERIKZEE.

Dagen en Uren van vertrek in de maand April 1854.

Van ZIERIKZEE:

Van ROTTERDAM.

	u.	m.		u.	m.
Zondag 2, 's morg.	4	30	Zaturd. 1, 's morg.	6	30
Woensd. 5, " "	6	—	Dingsd. 4, " "	9	—
Vrijdag 7, " "	1	—	Dond. 6, " "	10	—
Zondag 9, " "	10	—	Zaturd. 8, 'smidd.	12	—
Woensd. 12, 's midd.	12	—	Dingsd. 11, 's nam.	12	30
Vrijdag 14, 's nam.	12	30	Dond. 13, 's morg.	5	—
Zondag 16, " "	1	30	Zaturd. 15, " "	6	—
Woensd. 19, 's morg.	5	30	Dingsd. 18, " "	9	—
Vrijdag 21, " "	8	—	Dond. 20, " "	10	30
Zondag 23, " "	10	—	Zaturd. 22, 's midd.	12	—
Woensd. 26, 's midd.	12	—	Dingsd. 25, 's nam.	12	30
Vrijdag 28, 's nam.	12	30	Dond. 27, 's morg.	5	—
Zondag 30, 's morg.	3	—	Zaturd. 29, " "	6	—
			Zondag 30, 's midd.	12	—

Aanlegplaats te Rotterdam, aan het Oude Hooft; te Dordrecht aan de Hooi-Kade.

De Goederen kunnen uiterlijk tot een half uur vóór het vertrek der Boot bezorgd worden; later komende blijven dezelve tot de eerstvolgende reis liggen.

Bij de aankomst der Boot te Zierikzee, zal er aan het Kantoor eene Diligence gereed staan voor Passagiers en Goederen, rijdende over Noordgouwe en Bommene naar Brouwershaven, en zal van daar op zoodanig uur afrijden, om vóór de afvaart der Boot, te Zierikzee te kunnen arriveren.

Nadere informatiën te bekomen: Te Rotterdam, bij den heer C. G. Weldrager, Commissaris der Zeeuwsche Veeren, Haringvliet, wijk 12, n°. 11. Dordrecht, bij den heer J. B. Zahn, Marktp. B, 217. Willemstad, bij den heer A. Schippers. Amsterdam, bij den heer G. L. Koopman, Jr., O. Z. Voorburgwal, J, 508.

Bij vertrek des nachts kunnen Passagiers, des verkiezende, des avonds te voren zich aan boord begaven. (3849)

VEGHEL, 24 Maart 1854.

PROGRAMMA van een Wedstrijd voor den Bouw eener Nieuwe Roomsche Katholieke Kerk te Veghel, (bij de Zuid-Willemsvaart) provincie Noord-Brabant.

Het Kerkbestuur der gemeente Veghel, brengt het navolgende ter kennis van al de Bouwkundigen.

Er wordt door bovengemeld Kerkbestuur een Wedstrijd geopend voor het inleveren van Ontwerpen voor eene aldaar te bouwen **NIJWE ROOMSCH KATHOLIEKE KERK MET TOREN**, in zuiver Ogivalen of Gothischen stijl, hebbende het beschikbare terrein ter lengte van tachtig op eene breedte van vijf en dertig Nederlandsche ellen (vaste grond).

Men verlangt minstens de volgende teekeningen:

- Grondteekening.
- Opstand van den Voorgevel met Toren.
- Opstand der Zijgevels.
- Doorsnede van de lengte.
- Doorsnede over de breedte.

Benevens bestek en voorwaarden met memorie van toelichting en naauwkeurige en uitvoerige kosten berekening, welke voor de algeheele voltooiing niet meer mag bedragen dan twee honderd duizend francs.

De teekeningen en verder daarbij behorende stukken moeten ingeleverd zijn, uiterlijk vóór den eersten Februarij des jaars 1855, en vergezeld gaan van een verzegeld biljet, inhoudende den naam en de woonplaats van den Vervaardiger, van buiten voorzien van eene spreuk of kennelijk teeken, welke zich mede op de teekeningen en daarbij behorende stukken moet bevinden en vrachtvrij aan het Kerkbestuur van de gemeente Veghel, provincie Noord Brabant, moeten gezonden worden.

Voor het in alle opzichten, door onpartijdige deskundigen, best gekeurde plan, wordt uitgelooft eene premie van duizend francs, terwijl bovendien den ontwerper van het bekroonde plan, de uitvoering van zijn ontwerp onder billijke voorwaarden zal worden opgedragen.

De onbekroonde ontwerpen kunnen door de inzenders worden terug bekomen, terwijl nadere inlichtingen, des verkiezende, met vrachtvrije brieven bij het bovengemeld Kerkbestuur te bekomen zijn. (3858)

Er biedt zich aan tegen Primo Mei aanstaande: Eene **DIENSTMAAGD**, van de R. C. Godsdienst, 25 jaren oud, als **Werkmeid** of **Meid alleen**, van goede getuigschriften voorzien. Adres onder Lett. M. met *franco* brieven bij den Boekh. J. S. DE HAAS, Kalverstraat naast de R. C. Kerk 385 Boompje. (3855)

(3760) Voor **KOOPLIEDEN, FABRIKANTEN, WINKELIERS EN KANTOOR-BEDIENDEN** kunnen wij als uitmuntende **HANDBOEKEN** aanbevelen **DE ENGELSCH KOOPMANS CORRESPONDENTIE**, bevattende eene verzameling van 120 op de meest moeilijke in de verschillende takken van handel voorkomende gevallen toepasselijke modelbrieven, waarvan de vorm en de bewoordingen aan het werkelijk handelsverkeer zijn ontleend. Prijs f 0.90.

DE KOOPMAN. Volledig Handboek over den koophandel in zijn geheelen omvang. Fabriekwezen en Nijverheid daaronder begrepen. — 422 pag. druks. Prijs ingen. f 3.25, idem gebonden in linnen band f 3.65.

DE CORRESPONDENT, of Volledig Handboek om briefwisseling te voeren naar den hedendaagschen stijl. Een vraagbaak en gids voor Kooplieden, Fabrikan ten, Winkeliers; Neringdoenden, Kleinhandelaars, Werkbazu, enz., zoo mede voor particulieren van elken leeftijd en stand. — 488 pag. druks. Prijs ingen. f 3.25, idem geb. in linnen band f 3.65.

MUNT-, MAAT- EN GEWICHTBOEK, Alfabetische vraagbaak betreffende de geldspeciën, maten, en gewigten, effecten-, actiën-, wisselwezen en koersbanken, handelsinrigtingen en usantiën van alle landen en plaatsen. — Compl. in 8 of 9 afl. Prijs per afl. 65 cent.

Nieuw Volledig ZAKWOORDENBOEK DER NEDERDUITSCH TAAI, vermeerderd met de voornaamste thans nog gebezigde verouderde woorden, zamen vens de meest voorkomende kunst- en handwoorden, alles in alphabetische orde gerangschikt door eenige taalkundigen. Tweede druk geb. in linnen band. Prijs f 4.00. Uitgegeven door D. NOOTHOVEN VAN GOOR te Leiden.

Bij C. L. VAN LANGENHUYSEN zijn de volgende werken verkrijgbaar:

LESSEN en EVANGELIËN.

DELIJK DEZELVE DOOR HET GANSCH JAAR ONDER DE NUTLIJ DIENST GELEZEN WORDEN. OP NIEUW VERTAALD

DOOR

M. A. VAN STEENWILK, Pastoor te Amsterdam.

Verbeterde Uitgave.

Het is bekend, dat in de eerste uitgave van dit werk vele onnaauwkeurigheden waren ingeslopen, welke al in deze uitgave verbeterd zijn, zoodat men thans werk als een der beste Evangelieboeken kan beschouwen, terwijl het zich ook bijzonder aanbeveelt door duideliken druk, en versierd is met eenen fraaijen titel en staal gegraveerd.

NB. De prijs van de eerste uitgave was ingenaaid f 1.80, kunnende dezelve mede in verschillende soorten van banden geleverd worden.

OEUVRES COMPLÈTES DE BOURDALOUE, 5 vol. in 1re édition de MELLIER FRÈRES à Paris. f 9.

OEUVRES COMPLÈTES DE MASSILLON, 4 vol. in 8°. le même édit. f 6.

Nog nooit zijn deze werken zoo goedkoop te koop.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.